

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2023-466

15.6.2023

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyrileggelse – tredøgnfrist – disp. – helligdager.

Klager leverte salgsmelding for eierskifte den 23.12.22. Kjøretøyet ble forsikret den 29.12.22. Gebyret ble ilagt den 27.12.22 for perioden 23.12.22 til og med 28.12.22. Klager var uenig i gebyrileggelsen og anførte at kjøretøyet ble overtatt sent på kvelden 23.12.22, men på grunn av helligdager var det ikke mulig å komme i kontakt med forsikringsforetaket før 28.12.22.

Trafikksforsikringsforeningen på sin side opprettholdt gebyrileggelsen og fant ikke grunnlag for å gi dispensasjon. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt. Videre kom nemnda til at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon for det ilagte gebyret. Nemnda pekte blant annet på at kjøper av kjøretøy på forhånd plikter å orientere seg om hvilke regler som gjelder, og at det er opp til den enkelte å innrette seg slik at man unngår uheldige konsekvenser som følge av at enkelte forsikringsselskaper ikke har nettbaserte løsninger for tegning av forsikring for den aktuelle type kjøretøy.

Saksfremstilling

Klager ble den 27.12.22 ilagt gebyr for uforsikret motorvogn. Gebyret ble ilagt for perioden fra og med 23.12.22 til og med 28.12.22.

Det fremgår av TFFAuto at vedtaksdatoen for salgsmeldingen vedrørende eierskifte av kjøretøyet var den 23.12.22. Videre fremgår det av TFFAuto at kjøretøyet ble forsikret den 29.12.22.

Klager påklaget gebyrileggelsen 11.1.23 og skrev i klagen at:

Jeg klager på dette vedtaket, da kjøretøy ble overtatt, sent på kvelden 23/12, altså lille julaften, Det ble sendt mail til forsikringsselskap om forsikring morgenen 24/12, julaften, men pga helligdager var det ikke mulig å komme i kontakt med forsikringsselskapets kundekontakt, det ble først oppnådd kontakt 28/12, i romjulen, og forsikring ble ordnet da. Legger ved screenshot fra mail til forsikringsselskap. Håper dere løser dette, (...)

Trafikksforsikringsforeningen opprettholdt gebyrileggelsen 20.1.23. Trafikksforsikringsforeningen fant ikke grunnlag for å gi klager medhold.

Klager har i det vesentlige anført at gebyret er feil ilagt. Klager har vist til at Trafikksforsikringsforeningens uttalelse er feil, da en snøscooter ikke kan forsikres på nett. Man må kontakte forsikringsforetaket på e-post eller telefon. Klager har som mange andre en kundekontakt hos forsikringsforetaket, og han fikk ikke klager kontakt med. Klager sendte e-post 24.12, ringte 27.12. og sendte også en tekstmelding uten å få noe svar. Forsikring ble ordnet ved at klager ringte kundeservice 28.12. Klager mener bruddet på forsikringsplikten var utenfor hans kontroll.

Klager har også vist til at det å godkjenne salgsmelding er noe man utfører samtidig som man utfører handelen, for å unngå at den ene parten ikke godkjenner. Reglementet stemmer ikke med hva som er praktisk mulig, vanlig praksis eller hva vegvesenet krever.

Trafikkforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen og anfører at brudd på plikten til å tegne forsikring ikke kan anses unnskyldelig som følge av forhold utenfor klagers kontroll. Trafikkforsikringsforeningen har vist til at klager selv er ansvarlig for å foreta undersøkelser på forhånd og innrette seg etter de til enhver tid gjeldende regler slik at man kan unngå gebyr ved å tegne forsikring til riktig tid etter eierskiftet.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet kom til at gebyret var korrekt ilagt, og at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon for det ilagte gebyret.

Sekretariatets begrunnelse:

Vilkår for gebyrileggelsen

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikkforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17 a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. §§ 4 og 5.

Det følger av gebyrforskriften § 4 at:

Ny eier som ikke har tegnet egen forsikring, skal betale gebyr for hvert påbegynte døgn **fra og med datoen for vedtak om eierskifte**, med mindre ny eier har tegnet forsikring **innen tre døgn fra og med vedtaksdatoen**. [vår utheving]

Det fremgår klart av ordlyden i bestemmelsen at tredøgnfristen begynner å løpe fra og med datoen for vedtak om eierskifte. Det er dermed datoen for eierskiftet som er utgangspunktet for beregningen av tredøgnfristen og som er avgjørende for når ny eier skal betale gebyr ved brudd på forsikringsplikten.

Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) har i avgjørelse **FinKN 2019-813** lagt til grunn at det ikke er tvil om at ordlyden taler om påbegynte døgn der vedtaksdatoen medregnes, altså fra og med kl. 00.00, den dagen da du godtok salgsmeldingen, se også **FinKN 2019-814**. Videre har nemnda uttalt at lørdager og helligdager inngår i beregningen.

I henhold til TFFAuto ble salgsmeldingen godtatt 23.12.22. Fristen for å tegne forsikring begynte å løpe fra og med denne datoen. Det vil si at 23.12.22 utgjorde det første døgnet i fristberegningen. Den 24.12.22 utgjorde det andre døgnet og 25.12.22 utgjorde det tredje og siste døgnet.

Ettersom du tegnet forsikring 29.12.22, var dette etter utløpet av tredøgnfristen, og gebyr for den aktuelle gebyrperioden må dermed som utgangspunkt betales, jf. bilansvarslova § 17 a, jf. gebyrforskriften § 4.

Vilkår for dispensasjon (hel eller delvis reduksjon av gebyret)

Dersom vilkårene for å ilegge gebyr er oppfylt, kan det bli et spørsmål om det er grunnlag for likevel å ettergi eller redusere gebyret.

Hjemmelen for dispensasjon følger av bilansvarsloven § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9, hvor det fremgår at Trafikkforsikringsforeningen kan ettergi gebyret, helt eller delvis. Ettergivelse kan skje dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll", jf. gebyrforskriften § 9.

En forutsetning for dispensasjon er at bruddet på plikten til å tegne forsikring må anses som unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll. I dette ligger at du er ansvarlig for alle forhold innenfor din kontrollsfære, det vil si alle omstendigheter som du kan påvirke. Det er forutsatt at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at det er den som påberoper seg dispensasjon som har bevisbyrden for at det foreligger omstendigheter som gir grunnlag for dette. Dette følger av lovforarbeidene og av nemndas avgjørelser, se bl.a. **FinKN 2020-189**.

Som det klare utgangspunkt stilles det ganske strenge krav til den som går til anskaffelse av et kjøretøy. Nemnda har i flere avgjørelser pekt på at kjøper på forhånd plikter å orientere seg om hvilke regler som gjelder, jf. blant annet avgjørelse **FinKN 2019-812**. Nemnda har også uttalt at det skal svært mye til for at rettsvillfarelse, altså manglende kjennskap til reglene eller hvordan de skal forstås, kan gi grunnlag for dispensasjon. Bakgrunnen for det er at enhver som skal kjøpe kjøretøy, på forhånd plikter å sette seg inn i de regler som gjelder. Se eksempelvis **FinKN 2021-1224** og sak **2021-861**.

Nemnda har videre uttalt i en rekke saker at dersom man har handlingsalternativer for å unngå gebyr, vil det ikke være grunnlag for å dispensere for noen del av det ilagte gebyret. Se eksempelvis **FinKN 2022-128**.

Du anfører at det ikke er mulig å tegne forsikring på en snøscooter på nett, man må faktisk i kontakt med forsikringsforetaket på e-post eller pr. telefon. Du fikk ikke kontakt med din kundekontakt hos forsikringsforetaket.

Du kunne imidlertid kontaktet forsikringsforetak på en tidligere dato, du kunne tegnet forsikring i et forsikringsforetak som ikke var ditt foretrukne, eller du kunne ventet med å godkjenne salgsmeldingen til et tidspunkt du var sikker på at du ville overholde fristen. Nemnda har i en rekke saker pekt på dette som handlingsalternativer for å unngå gebyr, se eksempelvis **FinKN 2019-630** og **2019-813**.

Siden du ved å forholde deg annerledes ville kunnet overholdt forsikringsplikten (tredøgnfristen), er det ikke grunnlag for dispensasjon etter gebyrforskriften § 9. Det er i denne sammenheng uten betydning om du kan bebreides for å ha forholdt deg slik du har gjort, så lenge det har ligget innenfor din kontroll å innrette deg etter reglene om forsikringsplikt.

I tråd med nemndspraksis er det sekretariatets vurdering at det ikke er grunnlag for å gi dispensasjon for gebyret etter bilansvarsloven § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9.

Spørsmål angående innbetaling og faktura må rettes Trafikkforsikringsforeningen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Når det gjelder spørsmålet om gebyret er korrekt ilagt, nøyer nemnda seg med å vise til sekretariatets begrunnelse som nemnda er enig i, og som er dekkende for nemndas eget syn på dette spørsmålet.

Regler om dispensasjon (hel eller delvis reduksjon av gebyret) er inntatt i bilansvarslova § 17 a annet ledd og gebyrforskriften § 9. Det følger av bestemmelsene at gebyret kan ettergis helt eller delvis. Forutsetningen for ettergivelse er at bruddet på plikten til å tegne forsikring må anses som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll".

I forarbeidene til bestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) s. 202) har Finansdepartementet uttalt følgende om hvordan regelen skal forstås:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren. Forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud innebærer at det normalt kan tegnes forsikring når som helst.

Lovgiver har altså uttrykkelig uttalt at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt. Terskelen er med andre ord høy for at Trafikkforsikringsforeningen eller nemnda skal dispensere fra et gebyr som er korrekt ilagt.

Klager har opplyst at kjøretøyet ble overtatt sent på kvelden 23.12.22. Dette var en fredag. Nemnda forstår klagers opplysninger slik at han fikk den fysiske rådigheten over kjøretøyet og betalte kjøpesummen denne kvelden, og at både selger og kjøper undertegnet salgsmeldingen slik det fremgår av Motorvognregisteret.

Nemnda har i flere avgjørelser pekt på viktigheten av å orientere seg på forhånd. Nemnda finner det ikke sannsynlig at kjøpet kom som "lyn fra klar himmel" på klager. Mest sannsynlig hadde

klager i alle fall mulighet for å orientere seg i løpet av kontortiden fredag 23.12. og derved sikre seg tilsagn om forsikringsdekning hos sin forsikringskontakt fra og med samme dag. Uansett hadde han etter gjeldende regelverk ti dager på seg for å godkjenne salgsmeldingen. Det ville hindret illeggelse av gebyr fordi vedtaksdatoen i Motorvognregisteret da ville ha blitt forskjøvet tilsvarende.

Til dette har klager innvendt at godkjennelse av salgsmelding utføres samtidig som man utfører handelen fordi man derved unngår at den ene parten ikke godkjenner og skaper utfordringer eller problemer for den andre. Nemnda vil til dette peke på at det fra lovgivers side uttrykkelig er uttalt at kontrollansvaret ikke er avhengig av om klager er noe å bebreide. Ansvar er et objektivt ansvar. Spørsmålet er med andre ord om det fantes handlingsalternativer. Som både sekretariatet og nemnda har påpekt gjorde det det, og nemnda har da ikke adgang til å dispensere fra det ilagte gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant).